

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundum quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

4. De Impedimentis Præscriptionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

dicant, in Præscriptione Privativa non requiri possessionem, & sic negare possint *Ma. ego* tamen *N. Min.* possidet enim immunitas negatvè secundum dicta *n. 41. 42.* sicut autem obligatio in debitis annuis existit & datur statim simul quoad omnes pensiones, licet non simul & semel solvendas, non verò incipit nova singulis annis, ita etiam immunitas tota quoad omnes personas incipit possideri per primam statim omissionem solutionis.

Dico 4. Præscribere non potest 1. qui non est compos mentis, uti infans, amens, furiosus; quia tales non possunt rem apprehendere animò possidendi ut suam. Poterunt tamen & isti præscribere, si incipiant rem possidere auctore Tutore vel Curatore: item continuare Præscriptionem, si amens, antequam incideret in amentiam, furiosus ante tutorem, possessionem jam coepisset, vel infans succederet alteri, qui rei possessionem coepit compos mentis. *arg. l. 4. §. 2. 3. §. l. 44. §. 6. ff. de iurp. & usufructu.* 2. Qui non sunt capaces dominij & juris activi adversus alios, uti servus per *l. 129. ff. de R. l. §. l. 4. cit. §. 4.* Item Religiosus in particulari in ordine ad jura realia & res temporales. 3. Qui rem alienam non suo nomine possident, uti usufructuarius feudum, depositarius rem depositam, pignoratarius seu creditor pignus. Utrum verò actioni pignoratitiae directæ, quam habet debitor adversus creditorem ad repetendum pignus solutò debitò intra 30. annos præscribere possit creditor, seu, ut alij loquuntur, *juri vendi pignoris*, controversia ingens est inter DD. Negant Rath, Berlich. Pirh. &c. Affirmat cum Bachov. Vinnio, Imola, & communiori aliorum P. Schmier. *c. 4. n. 85.* eo quòd generaliter omnis actio extinguatur 30. annis. *l. 3. C. de Præscr. 30. vel 40. ann.* non obstante, quòd ipsum pignus non præscribatur, sed ad hoc repetendum maneat debitori vindicatio.

Dico 5. Præscribi non potest 1. contrahentibus, qui dominium aut jus activum non habent, ut clarum est. 2. Qui impedimento juris, seu intrinsicco, constricti agere in judicio, & jura sua tueri non possunt: sic contra filiumfamilias quoad bona adventitia præscribi nequit toto tempore, quo subiacet patriæ potestati. *l. 1. §. 2. C. de annali except.* sic contra uxorem stante Matrimonio quoad bona dotalia non currit Præscriptio ulla; nisi casu, quòd maritus delabitur ad incitas; tunc enim ipsa agere permittitur; sic contra creditorem, qui ante certum diem, vel ante eventum certæ conditionis prohibetur petere debitum, non inchoat Præscriptio ante eventum conditionis, vel adventum diei. per *l. 7. §. 4. cit.* Currit tamen Præscriptio contra illos, qui tantum impediuntur agere impedimento facti, seu extrinsecò, ut est distantia loci, & absentia, morbus, defectus pecuniæ &c. restitui tamen & isti possunt contra Præscriptionem adversus se completam. *t. t. ff. §. C. ex quib. cas. major.* 3. Contra illos, qui alienare prohibentur, per se loquendo, præscribi nequit

Præscriptione ordinaria; quia æquum non est, ut, quibus alienatio prohibita est una viâ, v. g. per donationem, venditionem &c. uti prohibentur, qui possident fideicommissum, feudum &c. concedatur aliâ viâ, nempe per Præscriptionem. Addidi tamen, per se loquendo, & Præscriptione ordinaria, quia præsumitur ordinariè mala fides in eo, qui accipit rem ab illo, qui alienare prohibetur: si autem bona fide acciperet, præscribere posset contra alienare prohibitum tempore extraordinario, non autem ordinariò propter malam fidem accipientis ab alienare prohibito saltem præsumptam. Pariter notandum est, quòd Præscriptio etiam ordinaria currat & continuari possit contra alienare prohibitum, si illa jam cæpta sit, antequam res alienari fuerit prohibita, v. g. antequam vinculum fideicommissi, feudi, dotis &c. supervenerit. per *l. 4. §. 3. cit.* Rursus advertendum, quòd, licet Præscriptio in fideicommissò, & feudo, compleri possit contra proximum alienare attentantis agnatum, qui per tempus à Lege statutum revocare intermisit, non officiat reliquis agnatis remotioribus, quò minus fideicommissum vel feudum revocare ad se valeant; quia remotiores agnati vivente proximioribus ab ipso jure & consuetudine prohibentur agere, cum vivente proximioribus non habeant jus ad illa bona. 2. feud. tit. 26. §. 5. Atque sic responsum esse à nostra Facultate Ingolstadiensi refert ex D. Rath P. Schmier *n. 49. c. 4.*

§. IV.

De Impedimentis Præscriptionis.

Sciendum, impedimenta Præscriptionis esse 9° se in triplici classe. 1. Aliqua quasi præcedunt, & faciunt, ut Præscriptio non procedat, non currat, h. e. ut nec inchoari possit, uti est defectus bonæ fidei, justi tituli, possessionis, aut si ipsares sit vitiosa seu non præscriptibilis. 2. Alia superveniunt Præscriptioni jam cæptæ, ac impediunt ejus cursum: quarum duplicis sunt generis; aliqua faciunt Præscriptionem dormire, ut loquuntur, seu quiescere, h. e. suspendunt solummodo ejus cursum, ita ut tempus præteritum computetur, & remotò impedimentò connectatur seu continuetur cum subsequente, illo duntaxat tempore, quo duravit impedimentum, deducto tanquam inutili. Alia autem Præscriptionem omnino interrumpunt, seu faciunt, ut totum tempus præteritum nihil valeat, nec sublatò impedimentò continuetur cum subsequente, sed ut de novo inchoari debeat: interrumpi autem Præscriptio potest vel naturaliter, quando videlicet post inchoatam Præscriptionem una ex conditionibus substantiæ libus deficit, v. g. bona fides, possessio Civilis &c. Vel civiliter, quando juris subtilitate fingitur deficere aliqua conditio, interveniente nimirum aliquo actu Judiciali, ut est citatio, litis contestatio, sententia. Inter Naturalem & Civilem interruptionem hoc discriminis intercedit, quòd Præscriptio naturaliter inter-

Ccc 2

rupta

rupta cessante impedimento statim possit iterum inchoari; civiliter verò interrupta primum post 40. annos à puncto peremptæ instantiæ & cessationis à lite computandos, per l. ult. C. de Præscr. 30. vel 40. ann. quia per litem contestationem actio fuit perpetuata, & huic prius præscribi debet, antequam altera Præscriptio inchoetur: deinde quod civiliter interrupta evacuetur tantum respectu illius, qui illam induxit, non respectu aliorum, licet interesset habentium. per l. 2. C. quib. res iudicata non nocet. 3. Denique alia impedimenta afficiunt Præscriptionem jam completam, eamque rescindunt, cujusmodi ferè unicum est, nempe restitutio in integrum.

91 Dico 1. Præscriptio prius coepta dormit 1. respectu pupilli durante ætate pupillari, & respectu minoris durante minorennitate, ita ut respectu illius nulla, respectu huius ordinaria tantum Præscriptio non currat. l. 3. cit. § l. 3. C. quib. non obijciunt. Item respectu filijfamilias quoad bona adventicia durante patria potestate; respectu uxoris quoad bona dotalia vivente marito. 2. Respectu Ecclesiæ, quando vel caret Rectore, vel habet quidem Prælatum, sed ex censura, captivitate &c. impeditum agere, vel viventem adhuc illum, à quo fuit laesa. c. 4. § 15. h. t. can. 10. caus. 16. q. 3. Rath c. 5. assert. 66. & alij. 3. Respectu omnium tempore grassantis belli aut pestis, quo homines aufugiunt, & jus in Tribunalibus non dicitur. c. 10. h. t. & ibi DD.

92 Dico 2. Præscriptio coepta naturaliter interruptitur superveniente mala fide, deficientia & resolutio iusto titulo, & amissa possessione Civili. Ita plerique DD. ea defunctes ex c. 5. § 19. h. t. & ex l. 44. ff. de usurp. quamvis Felinus & alij putent, deficiente bona fide, aut titulo, Præscriptionem non interrupti, sed dormire tantum.

93 Dico 3. Præscriptio civiliter interruptitur, spectato Jure Recentiori, 1. per citationem ad Judicium illius, qui præscribere coepit, & quidè omnis Præscriptio, sive ordinaria sit, sive extraordinaria. l. 7. cit. in pr. l. 3. C. de annal. except. 2. Per litem contestationem sine dolo factam, saltem Præscriptio longi temporis 10. vel 20. annorum. l. 26. C. de R. V. quia de Præscriptione triennali multi negant, utpote quam solà sententiā interruptiputant; id quod spectato Jure antiquiori l. 2. § ult. ff. pro Empt. satis probabile est: sed sicut per citationem, ita per litem contestationem interrupti Præscriptionem etiam triennem, communior & usu comprobata sententia habet teste König h. n. 56. 3. Per sententiam Judicialem, & quidem omnis Præscriptio, etiam extraordinaria. per l. 3. § 4. C. de Præscr. 30. vel 40. ann. Notandum tamen est, quod, si litem prosequantur Partes, & feratur sententia pro possessore & præscribente, interruptio Civilis non aliter æstimetur, ac si nunquam evenisset, ita ut præcedens tempus etiam computari possit, sicut computatur in casu, quo Præscriptio dormit tantum. Id quod etiam verum est, quando non

quidem fertur sententia, sed Partes ex pacto conventionione, aut transactione à lite recedunt, ut docet Haunold. cum Rath.

Dico 4. Nec Minores, nec Ecclesiæ spectato Jure scripto gaudent restitutione in integrum contra Præscriptionem Extraordinariam adversus se completam. Gl. in c. 3. § Clem. un. de restit. in integr. P. Schmier c. 7. n. 43. 44. cum alijs contra plurimos. Sumitur ex l. 4. cit. l. ult. C. in quib. caus. restit. Item ex c. 6. h. t. ibi: quadragenalis Præscriptio omnem profectum actionem excludit. Univerſim quoties in Jure Canonico controversia movetur super Præscriptione, quadragenaria Præscriptio semper defenditur, & nunquam adversus eam conceditur restitutio. Dixi, contra Extraordinariam; quia ordinaria neque contra Minores, ut dictum est n. 81. neque contra Ecclesiās currit, adeoque cessat questio, an contra eam detur restitutio. Oppones 1. Minoribus conceditur restitutio generaliter in omnibus, in quibus sunt læsi per omissionem vel ignorantiam. l. 8. C. de in integr. restit. minor. ergo etiam, si sint læsi per Præscriptionem, in qua etiam intervenire solet ignorantia. 2. In l. un. C. si adversus usucap. sic habetur: contra eos, qui res Minorum tenent, si usucapione dominum acquisierunt, restitutionis eis auxilium denum jubet. 3. In Clem. un. de restit. in integr. Ecclesijs sine limitatione contra lapsum temporis indulgetur restitutio. 4. ad i. N. Conf. quia Præscriptio est excepta, & si est longissimi temporis, omnem actionem elidit. l. 3. § 4. C. de Præscr. 30. vel 40. ann. c. 6. cit. Ad 2. Illa let vel est antiquata per l. ult. cit. vel loquitur tantum de Præscriptione longi temporis; nam Præscriptio longissimi temporis & extraordinaria non venit nomine usucapionis secundum rigorem antiqui Juris. Ad 3. per lapsum temporis intelliguntur Præscriptiones temporales, quibus læditur Ecclesiā in Judicijs & actibus judicialibus, & Clementina cit. vult restitui illud tempus, in quo læta est Ecclesiā, ne intra quadriennium à facta læsione in Judicio, vel extra casum præscriptionis, restitutionem possit petere in Judicio. Si intelligenda foret de læsione in tempore etiam extra Judicium, cum posset Ecclesiā petere restitutionem in integrum etiam post novos 40. annos, quia posset lædi toto 40. annorum spatio ad Præscriptionem contra ipsam concessio: quod videtur nimium. Interim siubi praxis obineat, ut obtinere passim dicitur, Minores & Ecclesiās restitui contra Præscriptiones extraordinarias libenter consentio, & restitutionem cum communi admitto ob generalem ferè consuetudinem.

Dico 5. Contra nullam Præscriptionem nemel completam etiam in casibus, quibus Minores restitui solent, probabilius concedenda est restitutio in integrum ex capite totius ignorantie, quam præcendit, contra quæ præscriptum est. Ita Fachin. Ra. h. Zæ. &c. contra Felin. Bart. Gail &c. Delumitur ex l. 4. § c. 6. cit. ubi plenissima præscribentis securitas asseritur, & omnis actio negatur illi, contra

contra quem Præscriptio est completa, abstractendo, utrum ignorantia intervenierit vel non. Imò tota lex Præscriptionis utilisissima non obtineret finem suum, si ignorantibus concederetur restitutionem contra illam, cum nullus, nisi stultus sit vel extremæ negligentia, rem suam ab alio possideri & sic ulucapi scienter patitur, adeoque ferè nulla foret Præscriptio firma, & dominia rerum perpetuò fluctuant; præsertim cum Jura præsumant ignorantiam in dubio. Atque sic primum hodie decisum est & responsum à Facultate nostra Juridica, nempe 30. Martij 1718. Oppones. Sunt alia causa non tantæ, quanta est ignorantia, propter quas de Jure indulgetur Minoribus restitutioni; & Judex eam concedere saltem potest Majoribus per l. 1. ff. ex quib. caus. major. Accedit, quod æquitas videatur suadere, ut succurratur ignorantibus. 32. causæ, quas Jura approbant, vel æquitas non refragante Jure, probantur & mihi: sed ignorantiam nec Jura habent pro sufficienti causa pro restitutione contra Præscriptionem, sed potius excludunt, nec æquitas suadet; quia æquum non est, ut cum detrimento publicæ utilitatis Præscriptiones non sint firmæ, & sic nutrantur litibus, ac dominia rerum maneat incerta. Urgentibus illi, qui non potest agere, non currit Præscriptio, uti Ecclesiæ viduatæ suo Rectore &c. sed, qui ignorat, ubi res sua existat, non potest agere: ergo ignoranti non currit Præscriptio. 33. dist. Ma. qui non potest agere de Jure, quia ipsi nondum competit actio, vel qui laborat impedimento Juris, seu approbato à Jure. C. Ma. qui non potest agere de facto, quia non cognoscit jus suum, vel qui laborat impedimento non approbato à Jure. N. Ma. & sic dist. Ma. Conf.

TITULUS XXVII.

De Sententia & Re Judicata.

SUMMARIUM.

1. Conclusio in causa quid sit, & quomodo fiat.
2. Est necessaria in Processu Ordinario.
3. Eius effectus.
4. Quæ & quotuplex sit Sententia.
5. Nonabiles differentie inter sententiam Definitivam & Interlocutoriam.
6. Non omnis sententia injusta hoc ipso est invalida.
7. Requisita ad valorem sententiæ Definitivæ.
8. Cum quibus solemnitatibus ferenda sit.
9. Contra quem, & quando.
10. Effectus sententiæ Definitivæ.
11. Quid sit Res judicata.
12. Quarta 10. dies non appelletur, sententia transiit in rem judicatam.
13. Exceptis tamen quibusdam casibus.
14. Quomodo retractari debeat sententia, quæ non transiit in rem judicatam absolute, sed tantum conditionate.
15. Effectus rei judicatæ.
16. An res judicata profit vel obstat etiam alijs.
17. An habeat locum etiam in foro conscientie.
18. Quid sit Executio.

22. Quid & quotuplex generis sint expensæ.
23. Judex vel ex malitia vel ex imperitia potest male judicare.
24. Judex, qui sententiam tulit, etiam exequitur, licet delegatus sit.
25. Etiam in Appellatorio, si prior sententia fuit reformata.
26. Quando sit facienda executio.
27. Quibus in rebus locum non habeat.
28. Quid factu opus, si res, vel persona, in quam decreta est executio, sit extra territorium. Ubi de Brachio seculari.
29. Qualis modus & ordo sit observandus in executione.
30. Quibus competat beneficium competentie.
31. Quando victus sit condemnandus in expensas.
32. Quæ sit poena Judicis male judicantis.

A Utilis Probationibus, quas proposuit Actor, & Exceptionibus, quas opposuit Reus, Partes litigantes debent concludere in causa, ut vocant, Judex autem ferre sententiam: quæ, si intra debitum tempus neutra Pars appellaverit, transit in rem judicatam: tum demum fit executio sententiæ, de quibus per 4. distinctos §§. agemus. Atque hoc pacto lis tandem finitur, nisi à sententia appelletur, per quam impeditur, vel suspenditur executio. Sed de Appellatione tractabit Titulus subsequens.

§. I.

De conclusionem in causa.

Sciendum, Conclusionem in causa, Beschluß in der Sache, esse actum Judicalem, quo litigantes renuntiant ulterioribus tum Probationibus tum Exceptionibus, causamque controversam à Jure decideri postulant per sententiam, cui se submitunt. Adeoque conclusio hæc, quantum spectat ad Partes, est terminatio litis. Fieri potest tacite & ipso facto, vel expresse, nimirum scripto, aut verbis in hunc sensum: will hiemit zum Urtheil geschlossen und die Sache zu Rechtlicher Entscheidung gestellt haben. Fieri deberet absolute sine ulla reservatione aut conditione addita, quamvis prohibitam non sit conditione & eventualiter concludere, nimirum sub hac conditione, si & altera Pars concluderit, aut cum reservatione, nisi emergerit aliquid novi: Im Fall nichts weiters vom Gegentheile vorgenommen wird; aut: So fern nichts neues sich angeben wird. Iste modus respectu primi concludentis videtur suadendus. Nihil autem refert, utra Pars prius concludat, modò concludat utraque, & Reo, si petit, detur copia proferendi ultimam Scripturam; quia pati debuit, ut Actor contra se proferret primam. Quod si una, vel utraque Pars nollet concludere, vel conclusionem nimis differret, Judex deberet terminum & certum tempus præfigere, non quidem necessarid unius vel alterius mentis, uti volebat Jus Antiquum, sed pro arbitrio suo & æquitate, ut declarat Praxis. Quo termino elapso cenetur in causa conclusum perinde, ac si verbis vel scripto fuisset expresse conclusum. Auth. jubemus C. de Judic.

Ccc 3

Dico